

16-

Nehemia

BIDDEN – REIZEN – BOUWEN

BIJBELSTUDIE LEIDINGDEEL

1. Pleiten op Gods beloften

Bijbelgedeelte
Zingen

Nehemia 1:4-11
Psalm 43:1 en 57:1, 2, 3

Kerngedachte

In het gebed pleiten we op Gods eigen woorden en beloften.

Extra informatie voor de leiding

Focus: In het gebed toont Nehemia dat hij in alle dingen van het leven afhankelijk is van de HEERE.

Omschrijving focus: Zowel aan het begin van het Bijbelboek Nehemia als aan het einde horen we een gebed van Nehemia. Dat betekent dat alle gebeurtenissen die ertussen wordt beschreven er door worden gestempeld. Nehemia is een man die niet zonder het gebed kan. Hij leeft in de afhankelijkheid van de HEERE en laat dat door het gebed steeds opnieuw weer zien. Calvijn schrijft in de Institutie dat het gebed niets anders is dan je afhankelijkheid betonen van God (Institutie, boek 3.20.1-3). Wij moeten die afhankelijkheid ook steeds opnieuw leren en ons daarin oefenen.

Het gebed van Nehemia wordt allereerst gekenmerkt door schuldbelijdenis. Bij deze schuldbelijdenis voor de zonden van het volk sluit hij zichzelf helemaal in. Hij spreekt in de wij-vorm. Met deze schuldbelijdenis laat Nehemia zien dat hij en zijn volk niets hebben verdiend. Wij moeten daar ook steeds weer van doordrongen raken. Het is gemakkelijk om te wijzen naar wat anderen verkeerd hebben gedaan, maar dat is hoogmoedig. Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid van God (Rom. 3:23). Het is daarom goed om naast de individuele zonden ook de gezamenlijke zonden te belijden. Daarmee onderstrepen wij in het gebed dat wij gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Wanneer wij dan iets ontvangen van de HEERE dan is dat slechts genade.

Ten tweede wordt Nehemia's gebed gekenmerkt door het pleiten op Gods beloften. Hij verwijst in zijn gebed naar wat de HEERE Zelf heeft gezegd. Dit onderstreept ook dat de eer van de HEERE op het spel staat. Augustinus schrijft ergens dat bidden niets anders is dan God Zijn eigen Woord voorhouden. Dat geeft tegelijkertijd ook de kracht aan het gebed. Onze God is een God Die niet af kan van Zijn eigen Woord. Hij doet wat Hij heeft beloofd. Onze gebeden moeten daarom ook doordrenkt zijn van Gods beloften. Daarvoor is het nodig dat we die beloften ook kennen. Allereerst valt hierbij te denken aan de machtige belofte die de HEERE in de Heilige Doop aan onze voorhoofden heeft verzegeld. Die belofte moeten we diep tot ons door laten dringen en tot een zaak van het gebed laten zijn. Daarnaast kan het goed zijn om bij het lezen uit de Bijbel de beloften te noteren, zodat je ze daarna aan de HEERE kan voorhouden in het gebed. Nehemia is er het voorbeeld van dat wie de HEERE zo aanroep niet beschaamd zal uitkomen.

Door de volgorde van schuldbelijdenis en het pleiten op Gods beloften laat Nehemia ook iets zien van zijn gebedshouding. Bewust gaat de schuldbelijdenis voorop. Daarmee onderstreept hij hoe onwaardig hij en zijn volk het zijn dat God zou horen. Tegelijkertijd grijpt Nehemia zich daarna vast aan Gods beloften. Ondanks dat wij zondaren zijn is er zo altijd hoop. Die ligt echter niet in ons, maar in Gods eigen Woord.

Achtergrondinformatie

De aanleiding voor dit gebed van Nehemia zijn de berichten die hij hoort over het verval van Jeruzalem. Ezra is daar met een groep teruggekeerde ballingen begonnen met het herstel van de muren, maar het werk schiet niet op. De toestand van de stad is uiterst treurig. Ondanks dat Nehemia waarschijnlijk nooit in Jeruzalem is geweest, gaat de zaak van deze stad hem wel aan het hart. Aanleiding hiervoor is ook de belofte van de HEERE dat Hij het volk na zeventig jaar weer terug zal brengen in Israël (vgl. Jer. 29). Het gebed van Nehemia gaat dus niet zozeer over een persoonlijk belang, maar over het belang van de zaak van God. Heel het Bijbelboek door klinkt op de achtergrond de eer van God mee.

Vasten is in de Bijbel een terugkerend thema. Door niet te eten en te drinken tussen zonsopgang en zonsondergang wordt de aandacht voor de dagelijkse levensbehoeften verlegd naar de aandacht voor God. Het onderstreept de volledige toewijding aan God. Het vasten komen we meestal tegen in combinatie met het gebed.

Zie schets 2 voor de functie van schenker.

Exegese

Vers 4

Nadat Nehemia de treurige berichten over Jeruzalem heeft gehoord, huilt hij en is enkele dagen in de rouw. Het onderstreept hoe heftig de berichten Nehemia hebben geraakt. Vastend en biddend zoekt hij het aangezicht van God.

Vers 5

Nehemia opent zijn gebed met een belijdenis wie de HEERE is. Hij is de God van de hemel vol majesteit en heerlijkheid. Nehemia benadrukt daarmee de grootheid van God. Daarnaast verwijst hij naar Gods trouw aan Zijn verbond met Israël.

Vers 6-7

Nederig vraagt Nehemia of de HEERE naar zijn gebed wil luisteren. Hij beseft dat hij niets heeft verdiend. Dat blijkt uit de woorden van schuldbelijdenis. Het woord ganselijk in vers 7 benadrukt dat het volk op allerlei manieren tegen de HEERE heeft gezondigd. Ze hebben niet geluisterd naar de wet die de HEERE door Mozes aan het volk heeft gegeven.

Vers 8-10

Nehemia roept de HEERE op om aan Zijn eigen Woord terug te denken. Hij verwijst daarbij naar Deuteronomium 30. In dat gedeelte zegt de HEERE dat er na de straf over de zonde een nieuwe tijd zal aanbreken. De straf van God is dus nooit het laatste woord in dit leven. In die nieuwe tijd zal het volk zich opnieuw bekeren tot de HEERE en Hem alleen dienen. De HEERE zal daarop het volk uit ballingschap terugbrengen naar het beloofde land. Nehemia wijst de HEERE erop dat Israël Zijn volk is en dat deze woorden daarom op hen van toepassing zijn.

Vers 11

Nogmaals vraagt Nehemia aan de HEERE om te luisteren naar zijn gebed. Hij gelooft tegelijkertijd dat hij niet de enige is die bidt voor het volk. Hij vraagt daarom ook om de verhoring van de gebeden van anderen. Ze delen alleen hetzelfde verlangen, namelijk om de Naam van de HEERE te vrezen. Het gebruik van de uitdrukking Uw Naam kan enerzijds verwijzen naar de eerbied waarmee Nehemia over de HEERE spreekt. Anderzijds laat juist de Naam van de HEERE ook zien wie Hij is (vgl. Ex. 3:13-14). Nehemia sluit af met de opmerking dat hij de schenker van de koning is. Deze opmerking is met name bedoeld als introductie op het volgende hoofdstuk.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Zorg dat de jongeren allemaal iets opschrijven. Geef als leiding zelf een voorbeeld over de noodzaak van jouw gebed. Stimuleer ze om het eerlijk en nauwkeurig op te schrijven. Bespreek niet nu de antwoorden, maar bewaar ze tot het einde van de Bijbelstudie.

Opdracht 1

- a. In de Bijbel kom je de combinatie van bidden en vasten vaak tegen. Door niet te eten en te drinken tussen zonsopgang en zonsondergang wordt de aandacht voor de dagelijkse levensbehoeften verlegd naar de aandacht voor God. Het onderstreept de volledige toewijding aan de Heere.
- b. Geef leiding aan de discussie. Het gaat niet zozeer om het al dan niet moeten invoeren van het vasten in de kerk en de mogelijke problemen die het vasten geeft. Leg de focus op de

combinatie van vasten én bidden. Laat zien dat het vasten in dienst staat van het bidden en geen doel op zich is.

Opdracht 2

- Nehemia opent zijn gebed met een belijdenis wie de HEERE is. Hij is de God van de hemel, vol majesteit en heerlijkheid. Nehemia benadrukt daarmee de grootheid van God. Daarnaast verwijst hij naar Gods trouw aan Zijn verbond met Israël.
- Nehemia zet zijn gebed in het perspectief van wie God is. Hij komt niet gelijk met zijn problemen en vragen, maar erkent God als de Schepper van alles, Zijn grootheid staat voorop.
- Ons gebed is geen verlanglijstje waarmee we God direct aanspreken. Laat duidelijk zijn, ook in je eigen gebed als leidinggevende, dat je God erkent voor Wie Hij is en dat je Hem aanbidt.

Opdracht 3

Vader	Zoon	Heilige Geest
<ul style="list-style-type: none"> › Hij richt met ons een eeuwig verbond der genade op. › Hij neemt ons tot Zijn kinderen en erfgenamen aan. › Hij wil ons van alle goed verzorgen, alle kwaad van ons weren of ten onzen beste keren. 	<ul style="list-style-type: none"> › Hij wast ons in Zijn bloed van al onze zonden. › Hij lijft ons in in de gemeenschap van Zijn dood en wederopstanding. › Hij bevrijdt ons van alle zonden. 	<ul style="list-style-type: none"> › Hij verzekert ons ervan dat Hij in ons wil wonen. › Hij verzekert ons ervan dat Hij ons tot lidmaat van Christus heiligen wil. › Hij laat ons ons toe-eigenen wat we in Christus hebben: de afwassing der zonden en de dagelijkse vernieuwing van ons leven.

Opdracht 4

- Heere, laat Uw oor opmerkende zijn op het gebed van Uw knecht.
 - Laat Uw oor opmerkende zijn op het gebed van Uw knechten, die lust hebben Uw Naam te vrezen.
 - Doe het Uw knecht heden welgelukken.
 - Geef hem barmhartigheid voor het aangezicht van deze man.
- Nehemia bidt of de Heere ervoor wil zorgen dat koning Arthahsasta ('deze man') zal instemmen met het verzoek van Nehemia om naar Jeruzalem te gaan.

Opdracht 5

Nehemia 1	Oude Testament	Inhoud
Vers 5	Deuteronomium 7:9 en 12, 10:17, 1 Koningen 8:23 en 2 Kronieken 6:14	Deze woorden zijn te lezen bij Mozes voor de Farao en in het gebed van koning Salomo bij de inwijding van de tempel in Jeruzalem.
Vers 6	1 Koningen 8:28 en 29, 2 Kronieken 6:40, 7:15 en Psalm 130:2	Eveneens een fragment uit het gebed van Salomo bij de inwijding van de tempel. Komt terug in psalm 130, een van de liederen Hammaäloth.
Vers 7	Deuteronomium 6:1	De woorden waar Nehemia hier van spreekt zijn te lezen in Deuteronomium 6 en hebben betrekking op de ijver van het houden van Gods geboden.
Vers 8	Leviticus 26:33, Deuteronomium 4:27 en 28:64	Nehemia heeft het hier over de ballingschap, ook daarover valt al te lezen in de boeken van Mozes. Het staat daar als straf op het niet gehoorzamen van God.
Vers 9	Deuteronomium 30:1-4, 1 Koningen 8:46-51 en Ezra 20:34	Nehemia herhaalt de woorden die Mozes al tegen de Israëlieten over de ballingschap en de terugkeer daaruit. Hij laat ermee zien dat God Zijn woorden houdt.
Vers 10	Exodus 32:11 en Deuteronomium 9:29	Net zo als Mozes een dringend beroep deed op God (zie Exodus 32), zo doet Nehemia dat nu ook.

- b. In de Bijbel staan veel gebeden. Denk aan de Psalmen, maar ook aan de gebeden van Mozes, Daniël, Paulus en vele anderen. Lees deze gebeden eens door. Hoe wordt de Heere in deze gebeden aangesproken? En waarvoor wordt er gebeden? Neem dit mee in je eigen gebeden. Ook de beloften in de Bijbel mogen gebruikt worden. De Heere belooft veel in Zijn Woord. Gebruik deze beloften als pleitgrond in je eigen gebeden.

2. Van Perzië naar Jeruzalem

Bijbelgedeelte Nehemia 2:1-10 (óf 2:7-9 en 4:15-23)
Zingen Psalm 23:1, 3 en 72:1, 3, 6

Kerngedachte

Twee gelovige leiders maken een verschillende keuze.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Leven in afhankelijkheid van God en zelf verantwoordelijkheid nemen gaan in het leven van Nehemia samen op.

Omschrijving focus: Nehemia, de schenker van de Perzische koning Arthahsasta, leeft in het besef dat het Gods plan is om Jeruzalem te herbouwen. Wanneer hij hoort dat deze herbouw wordt tegengewerkt, neemt hij verantwoordelijkheid door aan de koning om hout te vragen. Bij aankomst in Jeruzalem wordt die verantwoordelijkheid ook zichtbaar. Hij verdeelt de bouwers namelijk in twee groepen. De ene groep moet de muur bouwen en de andere groep moet de bouwers beschermen. In beide gevallen spreekt hij echter niet over zijn eigen inspanningen of over de kracht van de beschermers. Wanneer de koning het hout geeft, geeft hij daarvoor God de eer. En wanneer er een aanval wordt gedaan, moeten de mannen zich wel verzamelen, maar God zal voor hen strijden. Verantwoordelijkheid en afhankelijkheid gaan zo samen op.

Van belang is erop te wijzen dat het Koninkrijk van God Nehemia aan het hart gaat. Daarin neemt hij zijn verantwoordelijkheid. Deze lijn kan doorgetrokken worden naar het Nieuwe Testament. Daar wordt het Koninkrijk van God niet zozeer verbonden met de concrete stad Jeruzalem in Israël, maar met het hemelse Jeruzalem (Openb. 21). De komst van dat Koninkrijk van God moet ons ook aan het hart gaan. Onze verantwoordelijkheid krijgt niet alleen concreet gestalte in het bidden van het gebed 'Uw Koninkrijk kome', maar ook in het zoeken van wegen om mee te bouwen aan dat Koninkrijk. Een voorbeeld hiervan is je in te zetten voor het evangelisatiewerk.

Verantwoordelijkheid nemen moet altijd in het besef gebeuren dat God voorop gaat. Wanneer een koning bereid is om hout te geven, dan is het God die de koning gewillig heeft gemaakt. Hetzelfde geldt voor het behalen van de overwinning. Die overwinning is aan God te danken. Omdat God voor de komst van Zijn Koninkrijk garant staat, daarom gaat Hij voorop in de strijd. Hier kan de lijn ook worden doorgetrokken naar Jezus Christus. Hij ging en gaat voorop in de strijd tegen de zonde en heeft de overwinning behaald. Een christen hoeft slechts nog Zijn voetstappen te drukken (vgl. Ef. 2:10).

Achtergrondinformatie

In het boek Ezra wordt de terugkeer van een groep Joodse ballingen uit de Babylonische ballingschap beschreven. Bij terugkomst zijn deze ballingen begonnen met het herbouwen van de stad Jeruzalem en van de tempel. Dit blijkt echter op grote weerstand te stuiten van volkeren die op dat moment in de provincie Juda wonen. Het boek Nehemia is in zekere zin het vervolg op het boek Ezra. Tussen het slot van het boek Ezra en het begin van het boek Nehemia zitten ongeveer 12 jaar.

Nehemia is schenker aan het hof van de Perzische koning Arthahsasta. Dit was in die tijd een belangrijke taak. Er werden nogal eens pogingen gedaan om koningen te vergiftigen. De schenker was er verantwoordelijk voor dat dit in ieder geval niet via de wijn kon gebeuren. Het is bijzonder dat hij als Jood deze functie heeft gekregen. Hij blijkt geleefd te hebben volgens de instructies die de HEERE via Jeremia aan de ballingen heeft gegeven (Jer. 29). Ook hieruit blijkt zijn verantwoordelijkheidsbesef.

Nehemia 2:7-9 is het slot van de eerste perikoop van het tweede hoofdstuk. In dit gedeelte vertelt Nehemia de aanleiding van zijn reis naar Jeruzalem. De koning heeft gezien dat hij ergens om treurde en heeft gevraagd naar de reden daarvan. Nehemia legt uit dat het vanwege het verval van zijn geboortestad is (vgl. Ps. 137). Daarop vraagt de koning wat hij nu wenst. Nehemia vertrouwt daarbij

niet op eigen inzicht, maar bidt tot God. Na dat gebed vraagt hij de koning of hij een tijd naar Jeruzalem mag gaan om de stad te herbouwen. De koning geeft hem daarvoor toestemming.

Exegese

Vers 1

Toen geschiedde het in de maand Nisan: dat is drie tot vier maanden nadat Nehémia hoort van de nood in Jeruzalem (1 vers 1). Nehémia moet ruim drie maanden wachten op een antwoord van God op zijn gebed. Dit doet God om Nehémia's geloof te oefenen en om hem afhankelijk te maken. Tijdens die maanden gebeurt er nog een wonder (1 vers 11). Er zijn meerdere mensen die bidden tot God. God verhoort dat gemeenschappelijke gebed. Nu was ik nooit treurig geweest: God gebruikt het verdriet van Nehémia om zijn gebed te verhoren.

Vers 2

Toen vreesde ik gans zeer: de koning leeft in een schijnwereld van blijdschap. Wie niet blij is wordt ter dood gebracht.

Vers 3

De koning leve in eeuwigheid: dit is een gewone groet (zie bijvoorbeeld ook Daniel 2 vers 4 en 3 vers 9). De stad, de plaats der begrafenissen mijner vaderen: Nehémia noemt de naam van de stad niet. Politieke hartstocht is niet zijn drijfveer. Hij voelt zich geestelijk verbonden aan het voorgeslacht.

Vers 4-5

Wat verzoekt gij nu? Wat wilt u eigenlijk vragen? God bereidt het antwoord op Nehémia's gebed in fasen voor. Toen bad ik tot God van de hemel: Nehémia grijpt niet meteen zijn kans, maar bidt eerst tot God. Zo het de koning goeddunkt: Nehémia vraagt openlijk of hij de vervallen muren van Jeruzalem mag herbouwen.

Vers 6

De koning stelt een vervolgvraag over de reis. Nehémia krijgt vervolgens toestemming om naar Jeruzalem te gaan. Zekeren tijd: dat is een bepaalde tijd, dit waren twaalf jaren (Nehémia 5 vers 14 en 13 vers 6).

Vers 7-8

Nehemia heeft aan de koning brieven gevraagd voor de landvoogden. Deze landvoogden kun je in onze tijd het beste vergelijken met een commissaris van de koning. In de brieven zal waarschijnlijk hebben gestaan dat de landvoogden Nehemia niet mochten verhinderen om verder te reizen en onderweg voor zijn veiligheid te zorgen. Zo'n brief is in het bijzonder belangrijk voor Sanballat, die landvoogd over Samaria was. Daarnaast vraagt Nehemia om een brief voor ene Asaf. Hij is boswachter (bewaarder van den lusthof) van een belangrijk bos van de koning. Waarschijnlijk gaat het hier om de bossen van Libanon (vgl. Ezra 3:7). In deze brief wordt Asaf gevraagd om hout te leveren voor drie doelen: (1) de bouw van de voorhof van de tempel (het paleis dat aan het huis is), (2) de stadsmuren van Jeruzalem en (3) een huis voor Nehemia zelf. De koning bleek bereid om deze brieven aan Nehemia mee te geven. Nehemia geeft daarbij God de eer.

Vers 9

Nehémia gaat op reis en ontmoet de gouverneurs aan de oostzijde van de rivier Eufraat. Zonder brieven had hij niet verder kunnen reizen.

Vers 10

Sanballat en Tobia zijn twee vijanden. Zij proberen de herbouw van de muur te verhinderen. Hun diepste motief lezen we aan het eind van de tekst: "dat er een mens gekomen was om wat goeds te zoeken voor de kinderen Israëls." Israël was niet te slecht voor de Heere, wel voor Israëls vijanden.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Het zal vast niet veel moeite kosten om eigenschappen van een goede leider te bedenken. Ook een voorbeeld van een goede leider zal geen problemen geven. Let op de redenen die de jongeren noemen.

Opdracht 1

- a. De schenker was verantwoordelijk voor de kwaliteit van het drinken van de koning. Hij moest daar persoonlijk op toezien. Daarnaast was hij ook vertrouweling van de koning.
- b. Nehemia is Jood. In feite een vijand van de Perzische koning. Toch is hij op deze belangrijke plaats gekomen. Hij had de koning gemakkelijk kunnen vergiftigen, maar heeft dat niet gedaan.
- c. Nehemia draagt de verantwoordelijkheid voor het welzijn van de koning. Hij voert zijn beroep nauwgezet uit. Dat blijkt wel uit het feit dat de koning graag wil dat hij terugkeert na zijn taak in Israël. Als christen is het belangrijk dat we onze taken trouw uitvoeren en dat anderen van ons op aan kunnen.

Opdracht 2

- a. De inwoners van Jeruzalem zijn in ellende en in versmaadheid. De muren van Jeruzalem zijn verscheurd en de poorten zijn verbrand.
- b. Nehemia hoort dit nieuws van zijn broer Hanáni.
- c. Als Nehemia dit hoort, gaat hij zitten en huilt hij. Hij is een aantal dagen in rouw. Hij vast en bidt voor het aangezicht van de Heere.
- d. Spreek hierover door met de tieners. Welke gebeurtenissen of situaties in ons land doen hen verdriet? Waar maken ze zich zorgen over? Vraag ook wat ze doen als ze hierover horen. Brengen ze hun verdriet en zorgen bij de Heere?

Opdracht 3

- a. Ezra en zijn reisgenoten bidden om bewaring tijdens de reis.
- b. Ezra had de koning kunnen vragen om militaire begeleiding (een heir en ruiters), maar hij vraagt er niet om, omdat hij tegen de koning heeft gezegd dat de hand van de Heere zorgt voor allen die Hem vrezen.
- c. God zorgt voor Ezra en zijn reisgenoten. De Heere redt hen onderweg uit de hand van vijanden en Hij zorgt ervoor dat ze niet in hinderlagen lopen.

Opdracht 4

- a. Denk hierbij o.a. aan vaccineren en verzekeren. De ene christen is ervan overtuigd dat je in vertrouwen op de Heere gebruik mag maken van de middelen die er zijn. De andere christen maakt in vertrouwen op de Heere geen gebruik van deze middelen. Leg er in het gesprek de nadruk op dat het belangrijk is dat het vertrouwen op de Heere de doorslag dient te geven in het maken van een keuze.
- b. Spreek hierover door met de tieners. Hoe maken zij keuzes? Wat laten ze leidend zijn?

Opdracht 5

- a. Mogelijke antwoorden: Mozes, Jozua, Simson, Gideon, David.
- b. Mogelijke antwoorden: doortastendheid, moed, (Gods)vertrouwen, aanvankelijk ook vaak schroom.

Opdracht 6

- a. Je ziet dat hij het tegelijkertijd doet: hij bidt én werkt. Niet eerst bidden en dan afwachten, maar ook niet aan de slag gaan zonder gebed.
- b. Nehemia is ons hierin tot voorbeeld. Volg zijn voorbeeld na.

3. De eerste inspectie

Bijbelgedeelte
Zingen

Nehemia 2:11-20
Psalm 125:1, 2 en 18:9

Kerngedachte

Vertrouw op God én doe het goede.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Bij het herstel van de muren van Jeruzalem gaan voor Nehemia vertrouwen op God en behoedzaamheid hand in hand.

Omschrijving focus: Drie dagen nadat Nehemia als officiële gezant van de koning Arthahsasta in Jeruzalem is aangekomen, gaat hij eerst zelf op onderzoek uit. Hij heeft het bericht ontvangen dat de muren van de stad in een slechte staat verkeren (1:3). Hij wil dat echter met eigen ogen zien en gaat daarom 's nachts op pad. Vrijwel niemand weet van zijn inspectietocht langs de muren van Jeruzalem. Pas nadat hij met eigen ogen heeft gezien hoe slecht de situatie ervoor staat, roept hij de leiders en de bouwers bij elkaar. Nehemia gaat dus niet af op de verhalen die hij heeft gehoord, maar komt pas met de oproep tot het bouwen als hij zelf alle details kent. Deze behoedzaamheid tekent Nehemia. Als balling en als schenker van de Perzische koning is hij waarschijnlijk nooit eerder in Jeruzalem geweest. Ondanks dat hij weet dat de goede hand van God met hem is, gaat hij niet onvoorzichtig te werk.

Van belang is op te merken dat Nehemia de leiders en bouwers in Jeruzalem geen verwijten maakt als een buitenstaander. In vers 17 spreekt hij voortdurend in de wij-vorm. Nehemia neemt medeverantwoordelijkheid voor de slechte staat van de muren. De herbouw van Jeruzalem is niet een zaak van de ander, maar van heel het Joodse volk. Een belangrijk aspect in de toespraak van Nehemia is het appel wat gedaan wordt op schaamte (versmaadheid) (zie achtergrondinformatie). Deze lijn kan doorgetrokken worden naar de bouw van Gods koninkrijk. We kunnen veel kritiek hebben op de kerk, maar dan maken we verwijten alsof we zelf geen onderdeel zijn van de kerk. Net als Nehemia moeten wij in alle voorzichtigheid ons van de details op de hoogte stellen en niet afgaan op de verhalen. Een belangrijke drijfveer om onze verantwoordelijkheid te nemen voor de bouw van Gods Koninkrijk zou daarbij schaamte moeten zijn.

Bij de herbouw van Jeruzalem krijgt Nehemia te maken met spot en verachting. Het verval van de muren zal zo groot geweest zijn dat het eigenlijk een onbegonnen werk lijkt. Sanballat en Tobia zijn hierbij vertegenwoordigers van de duivelse machten. Nehemia laat zich echter niet van de wijs brengen. Hij verwijst naar de God van de hemel, Die garant staat voor het slagen van de herbouw. Voor Sanballat en Tobia zal er straks echter geen plaats zijn binnen de muren van de stad. Deze lijn zien we door heel de Bijbel terug. De Heere Jezus wijst erop dat Zijn kinderen in deze wereld te maken krijgen met verdrukking (Joh. 16:33). Tegelijkertijd mag een christen erop vertrouwen dat God garant staat voor de komst van Zijn Koninkrijk. Het slot van het boek Openbaring laat daarbij ook zien dat in het nieuwe Jeruzalem voor de duivel en zijn navolgers geen plaats zal zijn (vgl. Openb. 20:7-10; 21:8, 27).

Achtergrondinformatie

De context voor dit gedeelte is Nehemia 2:1-10. Nadat Nehemia brieven van de koning heeft gekregen (zie achtergrondinformatie schets 1), is hij op reis gegaan. Tijdens deze reis is hij door een escorte van de koning begeleid. De brieven voor de landvoogden hebben er mede voor gezorgd dat hij veilig in Jeruzalem is aangekomen. Bij aankomst staan Sanballat en Tobia niet te springen om de komst van Nehemia. In tegenstelling tot Nehemia zoeken deze twee mannen niet het goede voor Jeruzalem. Sanballat is de gouverneur van de provincie Samaria. Deze provincie bevindt zich aan de noordkant van de provincie Juda. Tobia bekleedt de functie van gouverneur voor de provincie Ammon. Deze provincie is te vinden ten oosten van Juda.

Schaamte heeft in de oosterse cultuur een veel sterkere betekenis dan bij ons. In onze tijd kan schaamte in de oosterse cultuur bijvoorbeeld zelfs tot eerwraak leiden. Een misstap van één persoon

raakt niet alleen die persoon, maar brengt schande over de hele familie. Schaamte heeft dus veel sterker dan bij ons een collectief karakter. Daarbij komt dat schaamte in onze westerse cultuur vaak ertoe leidt dat iemand zich in een hoekje terugtrekt. Nehemia's beroep op de schaamte zet echter aan tot bouwen. Om te voorkomen dat er straks schande van het Joodse volk en schande van de God van het Joodse volk wordt gesproken, zal er nu gehandeld moeten worden.

In dit gedeelte worden verschillende poorten genoemd (2:13-15). Het kan interessant zijn om met behulp van een kaartje van Jeruzalem voor de jongeren inzichtelijk te maken welke route Nehemia heeft afgelegd. Hierdoor komt deze geschiedenis voor de jongeren nog dichterbij.

Exegese

Vers 11

Nehemia vertelt dat hij in Jeruzalem is aangekomen. Drie dagen neemt hij om uit te rusten (vgl. Ezra 8:32).

Vers 12

Midden in de nacht gaat Nehemia op inspectie. Hij neemt maar een paar mensen met zich mee. Hij vertelt aan niemand dat God hem het verlangen in het hart heeft gegeven om de muren van Jeruzalem te herbouwen. De vermelding van maar één rijdier laat zien dat Nehemia alle voorzichtigheid in acht neemt. Meerdere dieren zouden hem kunnen verraden.

Vers 13-15

Nehemia vertelt de route die hij aflegt bij zijn inspectietocht. Via de Dalpoort maakt hij een omtrekkende beweging om Jeruzalem heen langs verschillende poorten. Hij trekt stenen uit de muur (brak aan de muren) om de staat van de muur te kunnen inspecteren. De poorten blijken door vuur sterk te zijn aangetast. Waarschijnlijk is dit gebeurd bij de wegvoering in ballingschap. De puinhopen zijn zo groot dat Nehemia bij aankomst bij de koninklijke vijver te voet verder moet. Het is onmogelijk voor zijn rijdier om verder te gaan. De vijver waar het hier om gaat is destijds aangelegd door koning Hizkia (vgl. 2 Kon. 20:20). Via de beek Kidron keert Nehemia terug naar de Dalpoort.

Vers 16

Niemand van de leiders van het volk is van Nehemia's plan en inspectietocht op de hoogte. Door dit te vermelden benadrukt Nehemia hoe behoedzaam hij te werk is gegaan.

Vers 17

Nehemia richt zich nu tot de leiders en de bouwers van het volk. Hij benadrukt de slechte staat waarin de muren en poorten van Jeruzalem zich bevinden. Die situatie heeft voor hen allen gevolgen. De inwoners van de omliggende provincies hebben daardoor de gelegenheid om de draak te steken met de teruggekeerde ballingen. Impliciet klinkt hierin door dat deze schande niet alleen het Joodse volk treft, maar ook de God van Israël. Om onder deze schande uit te komen, roept Nehemia de leiders en de bouwers van het volk op om aan de slag te gaan met de herbouw.

Vers 18

Nehemia vertelt de Joden hoe God met hem is geweest in de plannen die hij heeft gemaakt. Hiermee benadrukt hij dat achter zijn komst naar Jeruzalem ten diepste Gods hand gezien moet worden. Ook vertelt hij dat koning Arthahsasta achter dit plan staat. Dit is voor de teruggekeerde ballingen een bemoediging om aan de slag te gaan.

Vers 19

Sanballat en Tobia bespotten samen met Gesem, de gouverneur van Moab, het plan van de herbouw. Door de samenwerking met Gesem komt de vijandschap nu van alle kanten. Waarschijnlijk hebben ze via brieven hun spot kenbaar gemaakt. Door het idee van de herbouw belachelijk te maken, hopen ze dat Nehemia afziet van zijn plan. Daarnaast suggereren ze dat koning Arthahsasta tegen de herbouw van Jeruzalem is. Deze beschuldiging komt niet uit de lucht vallen, want dit argument is al eerder

aangevoerd (vgl. Ezra 4:12). Toen heeft de herbouw van de tempel een hele tijd stilgelegen. De spot van de omliggende gouverneurs is bedoeld om de Joden bang te maken.

Vers 20

Nehemia laat zich door de spot niet van de wijs brengen. Hij weet dat de koning achter zijn plannen staat. Toch verwijst hij daar niet naar. In een brief laat hij weten dat de God van de hemel voor de herbouw garant staat. De uitdrukking God van de hemel was een bekende uitdrukking aan het Perzische hof en benadrukte de almacht van God. Daarnaast zegt Nehemia dat de Joden de knechten van deze God zijn. Zij hebben alleen recht op het grondgebied van Jeruzalem. Voor anderen is daar geen plaats.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Voer de startopdracht uit en laat de geblinddoekte tiener daarna antwoord geven op de twee vragen. Bewaar deze antwoorden. Ze zijn nodig bij de afsluitende opdracht.

Opdracht 1

- a. Hij wilde niet dat de vijanden, de Joden en de machthebbers wisten wat hij deed. Blijkbaar wilde hij zijn plannen zo lang mogelijk geheim houden, totdat hij goed duidelijk had hoe de situatie ervoor stond.
- b. Lees samen de tekst nauwkeurig. Dit geeft een indruk van de tocht die Nehemia maakte.
- c. Lees samen de tekst nauwkeurig. Maak duidelijk dat de muren en poorten er heel slecht voor stonden. De taak van Nehemia leek bijna onmogelijk.
- d. Bespreek met elkaar welk gevoel de nachtelijke wandeling van Nehemia en alles wat hij ziet bij de tieners oproept.

Opdracht 2

- a. Nehemia bedoelt hiermee de leiding van God. Hij haalt dit meerdere keren in het boek Nehemia.
- b. Deze boodschap bemoedigt hen.
- c. Zoek samen naar concrete voorbeelden. Dit kunnen grote en kleine dingen zijn waarin de hand van God zichtbaar werd.

Opdracht 3

- a. Noem met elkaar een aantal situaties of gebeurtenissen die niet-christenen als aanleiding gebruikten om te spotten met christenen.
- b. Bespreek met de tieners welke dingen in ons leven aanleiding zouden kunnen geven tot het bespotten van Gods Naam. Hebben ze zo'n situaties weleens zelf meegemaakt? En hoe kunnen we voorkomen dat we aanleiding geven tot bespotting?
- c. We kunnen de Naam van de Heere hooghouden door goed van Hem te spreken en door te leven naar Zijn Woord.

Opdracht 4

- a.
 - i. De God van de hemel zal ervoor zorgen dat het ons zal lukken,
 - ii. en wij, Zijn knechten, zullen aan de slag gaan en bouwen;
 - iii. maar de vijanden hebben geen deel, geen recht en geen herinnering in Jeruzalem.
- b. Uit deze volgorde blijkt het vertrouwen op God. Nehemia vertrouwt erop dat het herbouw zal slagen. Dáárom gaan de bouwers aan de slag. De vijanden staan op de laatste plaats.
- c. Niet angst dient te regeren, maar het vertrouwen op de Heere.

Stelling

- a. Bespreek de stelling. Hierbij is het goed om dieper door te praten over wat vertrouwen is en hoe dat er voor de jongeren uit kan zien in het dagelijks leven.
- b. Spreek met de tieners over deze vraag door.

Opdracht 5

- a. Sanballat en Tobia haten Nehemia om de plannen die hij heeft. Hij heeft het goede voor de Israëlieten op het oog en dat bevalt het totaal niet.
- b. Zie de tabel hieronder.

Onderdeel van de wapenrusting	Betekenis voor jou
Gordel van de waarheid	Je bent goed gewapend als je jezelf wapent met het Evangelie.
Borstwapen van de gerechtigheid	Je bent goed gewapend als je oprecht bent.
Schoenen van het Evangelie van de vrede	Wees bereid om als christen je geloof te belijden én van Christus te getuigen in de wereld om je heen.
Schild van het geloof	Een christen vertrouwt op God.
Helm van de zaligheid	De overwinning is al behaald door Christus. Daar mag je als christen op vertrouwen.
Zwaard van de Geest	Het Woord van God is een krachtig wapen.

Afronding

Bespreek met elkaar de startopdracht en de reactie op de vragen. Leg de link naar vertrouwen op God als Degene Die je leven leidt en Die alles overziet wat jij niet ziet. Als je echt op iemand kunt vertrouwen, geeft dat rust en veiligheid.

4. Huilen en toch feest!

Bijbelgedeelte
Zingen

Nehemia 8:1-19 (voor eigen verdieping ook: Nehemia 9:1-38)
Psalm 106:4, 26 en 43:3, 5

Kerngedachte

Verdriet, berouw en blijdschap horen bij elkaar in het leven van een christen.

Extra informatie voor de leiding

Focus: De uiterlijke herbouw van Jeruzalem gaat voor Nehemia gepaard met de innerlijke herbouw van het geloofsleven van de Joden.

Omschrijving focus: Nehemia laat na de herbouw van Jeruzalem de wet opnieuw voorlezen aan de Joden. Dit is lange tijd niet gebeurd. Hij laat daarmee zien dat bij het uiterlijk herstel van Jeruzalem ook de Joodse wetten en feesten weer moeten worden gehandhaafd. Deze zijn wezenlijk voor de dienst aan God. Doordat de Joden dat eerder hadden verzuimd en andere goden het land hadden binnengehaald, waren ze uiteindelijk in ballingschap gevoerd. Daarom is een reformatie noodzakelijk.

Om tot deze reformatie te komen, is onderwijs van groot belang. Samen met de Levieten leest Ezra niet alleen de wet voor, maar legt die ook aan het volk uit. Daardoor begrijpen ze waarom God Zijn wetten aan hen heeft gegeven. Het begrijpen van de wet van God – en breder: heel de Bijbel – is in onze tijd ook niet eenvoudig. De geschiedenissen staan ver bij ons vandaan en de wetten lijken eindeloze opsommingen van soms onbegrijpelijke regels. Dat geeft tegelijkertijd ook het belang aan van de prediking van het Woord. Tijdens de preek wordt als het goed is de boodschap van de Bijbel aan ons uitgelegd, opdat wij ze zouden horen en leren gehoorzamen.

De erkenning wie God is en een belijdenis van schuld horen wezenlijk bij de dienst aan God. Dit geldt niet alleen voor de Joden in de tijd van Nehemia, maar ook voor onze tijd. Het is daarbij goed om dit als gemeente gezamenlijk te doen. Dat gebeurt overigens ook elke zondag in het gebed voor de prediking. We komen dan niet alleen tot God, maar naderen als gemeente voor Zijn aangezicht. We erkennen daarbij wie God is in Zijn grootheid en heiligheid en belijden dat wij in de afgelopen week daar te weinig mee hebben gerekend. Zo mag dit gebed als een vernieuwing worden gezien van onze dienst aan God.

Achtergrondinformatie

De twee hoofdstukken waar het hier om gaat worden voorafgegaan door een lang hoofdstuk waarin veel namen worden genoemd. De meeste van deze namen hebben ons weinig te zeggen, maar voor de eerste lezers van dit Bijbelboek waren ze van groot belang. De benoeming van de namen geeft namelijk weer wie er betrokken waren bij de terugtocht uit de ballingschap. Het maakt voor de twee volgende hoofdstukken duidelijk wie er aanwezig waren bij de reformatie van het volk. Het volk is geen anonieme eenheid, maar kent hele concrete gezichten.

Wij zijn gewend om het denken in individuen. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in de uitdrukking dat bekering een persoonlijke zaak is. Met name in het Oude Testament ligt echter sterk de nadruk op het gehele volk (collectief). Heel het volk is aanwezig bij de voorlezing van de wet en heel het volk zegt amen. Ook in het Nieuwe Testament kom je verschillende voorbeelden tegen van het collectief. Denk bijvoorbeeld aan de kerk als het lichaam van Christus. Denken vanuit het collectief benadrukt de verbondenheid met elkaar en de verantwoordelijkheid die wij tegenover elkaar hebben. Het is van belang voor de christelijke gemeente om weer meer oog te krijgen voor dit collectieve denken.

Bij het woord amen denken wij in eerste instantie meestal aan het slot van de Heidelbergse Catechismus (vr. en antw. 128). Het wordt daar uitgelegd als waar en zeker. Die betekenis heeft het ook wel degelijk, maar het mag niet los gezien worden van het geloof. Het Hebreeuwse woord amen wordt namelijk in de Bijbel ook regelmatig vertaald met geloven (vgl. Gen. 15:6). Wanneer het Joodse volk

dus met een dubbel amen met Ezra instemt bij de opening van de wetrollen, dan is dat een geloofsbelijdenis.

In het slot van Nehemia 8 wordt opnieuw het loofhuttenfeest ingesteld. Het gebod voor dit feest vinden we terug in Leviticus 23:33-44 en Deuteronomium 16:13-15. Dit feest moest de herinnering levend houden dat Israël uit Egypte was gevoerd en veertig jaren in tenten had gewoond. In al die jaren leefden ze in de afhankelijkheid van de HEERE, Die voor hen uittrok door middel van de wolk- en vuurkolom. Doordat het volk na de ballingschap opnieuw het loofhuttenfeest gaat vieren, krijgt dit feest een bredere betekenis. Er wordt namelijk een verbinding gelegd tussen de terugkeer uit de ballingschap en de uittocht uit Egypte. Het opnieuw vieren van dit feest benadrukt de afhankelijkheid van de HEERE waarin het volk na de ballingschap wil leven.

Exegese

Nehemia 8:1-5

Het volk verzamelt zich bij de Waterpoort op de eerste dag van de zevende maand. Dit is de maand Tisri, de maan waarin het loofhuttenfeest gevierd diende te worden (Lev. 23:33-44). Het verlangen om de wet te horen gaat van het volk uit en Ezra, de Schriftgeleerde, beantwoordt aan dit verlangen. De hele dag wordt er voorgelezen uit de wet van God. Ezra zit daarbij op een soort preekstoel en wordt aan de linker- en rechterkant bijgestaan door een aantal mannen. Wie deze mannen zijn wordt niet precies duidelijk. Er is wel gesuggereerd dat het hier om priesters en Levieten gaat, maar dat is niet zeker. Het lijken in ieder geval belangrijke mannen te zijn, die mogelijk leiders zijn van het volk. Het onderstreept dat het hier gaat om een zaak van heel het volk.

Vers 6-9

Bij het openen van de wetboeken staat het volk. Hiermee wordt de eerbied benadrukt waarmee het volk luistert. Voordat Ezra voorleest uit de wet van God, prijst (zegt) hij de HEERE. De gelovige reactie van het volk wordt niet alleen hoorbaar in het dubbele amen (zie achtergrondinformatie), maar ook in de houding van gebed (opheffing van handen) en de onderwerping (neigen en aanbidden). Terwijl Ezra de wet voorleest, zijn er dertien Levieten die het volk helpen de wet te begrijpen. Het woord verklarende in vers 9 kan op twee manieren worden gelezen. Het kan enerzijds vertalen betekenen. Dit zou nodig zijn, omdat vele Joden door de tijd in ballingschap de Joodse taal niet meer goed machtig waren. Ze waren meer vertrouwd met de taal van het Perzische rijk en dat maakt het lastig om de oude wetteksten goed te begrijpen. Anderzijds kan het woord ook uitleggen betekenen. Dan zouden de Levieten het verband en de bedoeling van de wetteksten aan het volk duidelijk hebben gemaakt. Beide vertaal mogelijkheden zijn hier mogelijk en vullen elkaar aan.

Vers 8-13

In het reactie op het horen van de wet barst het volk in tranen uit. Dit moet gezien worden als een teken van rouw. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat het volk proeft dat ze lange tijd de HEERE tekort hebben gedaan. Nehemia, Ezra en de Levieten verbieden echter het volk te huilen. Deze dag is namelijk door de HEERE apart gezet (heilig). In de wet van God staat dat de heilige feesten dagen zijn waarop er blijdschap moet zijn (vgl. Num. 10:10 en Deut. 16:11). De nadruk valt tijdens deze dagen op de zegeningen die de HEERE aan het volk heeft gegeven. Het verbod om te rouwen benadrukt dat de HEERE een nieuw begin met het volk maakt en opnieuw Zichzelf aan het volk wil verbinden. Het volk begrijpt de betekenis van dit verbod op rouw en ze maken er een feestdag van. Ondanks dat het hier niet expliciet wordt vermeld, mogen we ervan uitgaan dat het een feest was waarin de gedachtenis aan Gods weldaden centraal stond.

Vers 14-19

De volgende dag komende hoofden van het volk, de priesters en Levieten gezamenlijk bij Ezra. Ze hebben het verlangen om dieper onderwezen te worden in de wet van God. Tijdens die ontmoeting ontdekken ze in de wet het gebod voor het loofhuttenfeest (zie achtergrondinformatie). Ze horen vanuit de wet de oproep om het volk aan te sporen om takken van verschillende soorten bomen te halen en daar loofhutten van te maken. Op het moment dat ze dat horen, gehoorzamen ze direct. Ze

sporen het volk aan en het volk gehoorzaamt op haar beurt. Door de hele stad worden op de huizen en in de straten loofhutten gebouwd. Het blijkt dat dit feest na de eerste intocht onder leiding van Jozua (Jésua) nooit is gevierd. Nu wordt het feest echter in ere hersteld volgens de wet van God. De verwijzing naar de ongehoorzaamheid na de eerste intocht benadrukt dat er werkelijk een nieuw begin wordt gemaakt door het volk.

Nehemia 9:1-5

Nadat het loofhuttenfeest is gevierd, komt het volk opnieuw samen op de vierentwintigste dag van de zevende maand. Eerder die maand was er geen ruimte voor berouw, maar nu komt dat wel. Het vasten, bekleeden met zakken en aarde op het hoofd zijn de uiterlijke tekenen die het berouw onderstrepen. Daarnaast zorgen ze ervoor dat ze geen contact hebben met heidense volken (scheidde zich af van alle vreemden). Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat ze helemaal aan de HEERE toegewijd willen zijn. Ze doen belijdenis van hun eigen zonden en de zonden van hun voorvaders (vgl. Ps. 106:6). Drie uren van de dag (vierendeel van de dag) gebruiken ze om te lezen uit de wet van de HEERE en drie uren om belijdenis te doen en God te aanbidden. De Levieten hebben de leiding in deze massale schuldbelijdenisdienst. Zij roepen het volk op om te gaan staan en de HEERE te loven.

Vers 6-38

Deze verzen zijn een loflied op de HEERE. Benadrukt wordt hoe de HEERE in het verleden met Abraham is begonnen en daarna het nageslacht van Abraham nooit heeft losgelaten. Het is een loflied waarin op verschillende manieren zo de trouw van de HEERE wordt benadrukt. De geschiedenis van Israël speelt hierin een belangrijke rol. Tegelijkertijd klinkt er ook de schuldbelijdenis in door. De lof aan God en de schuld van het volk wisselen elkaar hier steeds af. Daarnaast stemmen ze in met rechtvaardige straffen die de HEERE over het volk heeft laten komen. Tot slot klinkt er de overgave van het volk aan de HEERE (vs. 36). Op dit moment gaan ze nog gebukt onder de macht van koningen. Hierbij moeten we denken aan de Perzische koningen, die belasting vroegen van het volk. Ze erkennen dat dit vanwege hun zonden is. Toch maken ze een nieuw verbond met de HEERE. Ze willen Hem opnieuw dienen en eren in hun leven.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Voer de startopdracht uit en hang de briefjes goed zichtbaar op. Deze komen terug aan het einde van de avond.

Opdracht 1

Bij deze opdracht gaat het er vooral om dat de jongeren het Bijbelgedeelte goed lezen en zich inleven in wat er gebeurt. Benadruk de enorme motivatie van het volk: het was hun eigen initiatief, urenlang staan, iedereen aanwezig. Benadruk ook de centrale rol van het Woord: er wordt urenlang voorgelezen en uitgelegd.

Alternatieve werkvorm

Dit heb je nodig: drie grote vellen papier, pen of stiften, timer.

Gebruik drie grote vellen papier. Schrijf op het eerste papier 'Ezra', op het tweede 'Levieten' en op het derde 'volk'. Leg de vellen verspreid door de ruimte op verschillende tafels. Verdeel de groep jongeren in drie groepjes. Het eerste groepje start bij het papier 'Ezra', het tweede bij 'Levieten' en het derde bij 'volk'. Gebruik een timer om ieder groepje in twee minuten zoveel mogelijk op te laten schrijven over die persoon. Na twee minuten schuiven de groepjes door naar het volgende vel papier. Daar vullen ze aan wat er nog niet opgeschreven is over die persoon. Herhaal dit nog één keer zodat ieder groepje iets heeft kunnen opschrijven over iedere persoon.

Opdracht 2

- a. De Israëlieten moeten feestvieren en blij zijn, omdat het een heilige dag is: een dag die door God apart is gezet. De Heere had geboden dat er op heilige feesten blijdschap moet zijn, omdat de nadruk dan ligt op de zegeningen die God gegeven heeft.

- b. In deze teksten wordt de blijdschap beschreven die er is door de verlossing in de Heere Jezus. Laat verschillende jongeren een tekst opzoeken en deze in eigen woorden uitleggen.
- c. Verdriet over je zonden drijft je uit naar de Heere. Als je nooit verdriet hebt over je zonden, heb je ook geen behoefde aan een Zaligmaker en Verlosser.

Opdracht 3

De Joden ontdekken hier de opdracht van de Heere om het loofhuttenfeest te vieren. Zonder aarzelen doen ze direct wat er geboden wordt. Overal worden loofhutten gebouwd (zie achtergrond informatie). Het resultaat hiervan is dat er grote blijdschap is. Opnieuw komt hier naar voren dat blijdschap hoort bij het volgen van Gods geboden.

Opdracht 4

- a. Denk o.a. aan de zegeningen die de Israëlieten ontvangen tijdens de woestijnreis en bij de inneming van het land Kanaän.
- b. Denk ook hierbij aan de woestijnreis en het leven na de inname van het Beloofde Land.
- c. Als we onze schuld belijden voor de Heere, wil Hij het wegnemen. Door het doen van schuldbelijdenis, dagelijks en heel concreet, worden we ons ook meer bewust van onze zonden. Vertel je zonden eerlijk aan de Heere.

Opdracht 5

- a. De grootste overeenkomsten zijn het onderwijzen van de dominee en de ouderlingen en het luisteren van de gemeente. Verschillen kunnen er zijn in heel veel zaken, maar het is vooral goed om te spiegelen aan innerlijke verandering die er was bij het volk en de rol die het Woord speelt.
- b. Bespreek dit met elkaar door de vergelijking van de situatie toen en nu.
- c. Kenmerken die bij deze geschiedenis naar voren komen zijn bijv. verlangen om Gods Woord te horen, gehoorzamen van Gods geboden, berouw over zonden, blijdschap over Gods weldaden en genade.

Opdracht 6

- a. Bespreek met elkaar wat Luther bedoelt te zeggen. Spanning tussen opdracht van God en werking van de Geest bespreken.
Evt. extra toelichting: Ezra was al jaren bezig om het wetboek aan het volk uit te leggen. Dit had weinig effect, totdat het volk er zelf om vroeg. Dit laat zien dat er een innerlijke vernieuwing bij het volk was voordat ze het wetboek te horen kregen. Dit is wat de Heilige Geest doet. Niet dat we daarop moeten wachten, want voor ons blijft de opdracht staan om de Heere te zoeken. Maar God heeft ook ons de belofte van Zijn Geest gegeven. Daar mogen we bij Hem op pleiten.
- b. Spreek er met elkaar over door hoe je God kunt zoeken. Maak dit zo concreet mogelijk. Wissel dit met elkaar uit zodat de tieners van elkaar kunnen leren. Deel ook je eigen ervaringen.

Afronding

Ga plenair of in kleine groepjes terug naar de muur met de post-its. Bespreek wat wel en wat niet terugkomt in dit verhaal.

Praat met elkaar door over hoe zij dit zien in relatie tot hun eigen gemeente. Benoem ook expliciet hun eigen rol hierin als onderdeel van de gemeente.

5. Onrecht in Jeruzalem

Bijbelgedeelte
Zingen

Nehemia 5
Psalm 112:3, 5 en 140:12, 13

Kerngedachte

Berouw blijkt niet alleen uit woorden, maar vooral uit daden.

Extra informatie voor de leiding

Focus: Denkend vanuit de wet van God zet Nehemia zich in om het economisch en sociaal onrecht onder de Joden te bestrijden.

Omschrijving focus: Door de herbouw van de muren van Jeruzalem zijn de economische en sociale omstandigheden van een groot deel van de bevolking onder druk komen te staan. Nehemia had de bouwers bevolen om binnen de muren van de stad te gaan wonen (zie 4:20). Hierdoor konden de akkers vrijwel niet worden bewerkt. Dit had tot gevolg dat er armoede ontstond. Om de schulden te kunnen betalen werden mensen aan de slavernij overgegeven. Economisch en sociaal onrecht gaan hierdoor hand in hand. Ook in onze tijd hangen deze twee soorten onrecht vaak met elkaar samen en is het één het gevolg van het ander.

Het grootste probleem is voor Nehemia dat de Joden elkaar dit onderling aandoen. Er is een kleine groep rijke Joden die de grote groep armen uitbuit. Ze doen dat op twee manieren. In de eerste plaats verrijken ze zichzelf door geld te lenen aan de armere bevolking in ruil voor het eigendomsrecht over het land. Doordat de toestand al erbarmelijk is, is de kans op terugbetaling van de schulden erg klein. In de tweede plaats eigenen deze rijke Joden de zonen en dochters van de armere bevolking voor zichzelf toe als slaven. Dit wordt gezien als een vorm van betaling in natura voor de schulden van de leningen die aan de armere bevolking is verstrekt. Deze vorm van uitbuiting werkt dus als een neergaande spiraal waar men eigenlijk niet meer uitkomt. Het is goed om te bedenken dat dit principe van de neergaande spiraal vandaag de dag niet anders werkt. Dat de Joden elkaar dit aandoen gaat tegen Gods wet in. Daarin had God geboden dat men maximaal zes jaar als slaaf kon worden gehouden (zie achtergrondinformatie). Bij God is er altijd weer een nieuwe start mogelijk. De rijke Joden lijken echter hier de situatie van economisch en sociaal onrecht in stand te willen houden ten voordeel van zichzelf. Wanneer we vanuit dit gedeelte de lijn doortrekken naar ons eigen leven, dan stelt dat ons voor de vraag of wij met onze bezittingen onze naaste een nieuwe kans gunnen of dat wij onszelf liever verrijken en het economisch en sociaal onrecht liever in stand houden?

Nehemia roept de rijken op om de tot slaaf gemaakte armere bevolking hun vrijheid terug te geven. Daarnaast roept hij hen op om bezittingen – die als onderpand golden voor de leningen – terug te geven aan de rechtmatige eigenaars. Voor deze oproep geeft hij twee redenen: In de eerste plaats staat deze praktijk van uitbuiting haaks op het leven met de Heere (wandelen in de vreze onzes Gods) en in de tweede plaats zouden de omliggende volken er schande van spreken dat de Joden elkaar zo behandelen. Wanneer christenen elkaar onderling uitbuiten of anderen uitbuiten gelden deze twee argumenten ook. Een christen is geroepen om juist als rentmeester op deze aarde te leven en voor zijn/haar naaste te zorgen. Wanneer christenen zo niet leven, dan gaat daar een kwalijke reuk vanuit richting de wereld om ons heen.

Het is goed om hierbij nog op te merken dat Nehemia hierbij zelf het goede voorbeeld geeft. Hij heeft niet meegedaan aan deze vormen van economisch en sociaal onrecht. Daardoor hebben zijn woorden ook meer kracht. Wie zelf meedoet aan allerlei vormen van onrecht, kan moeilijk zijn of haar mond vol hebben over dat onrecht. Dat wordt ongeloofwaardig. In dit geval geldt: Practice what you preach!

Achtergrondinformatie

Hoofdstuk 5 volgt op het hoofdstuk waarin Nehemia maatregelen heeft genomen om de herbouw van de muren van Jeruzalem te kunnen garanderen. Eén van de maatregelen is dat alle bouwers binnen de stad moeten verblijven, zodat zij niet onderweg door vijandelijke troepen kunnen worden overvallen.

Deze noodzakelijke maatregel heeft echter vervelende consequenties voor een groot deel van de bevolking die meewerkt aan de opbouw van de muren.

In de wetten van God was ook het een en ander geregeld rond schulden en terugbetaling (vgl. Ex. 21:2-11; 22:25-27; Deut. 15:18; 24:10-13). Het belangrijkste daarbij is dat na elke zevende jaar de schuldeisers de schulden moesten kwijtschelden. Joden, die als betaling in natura tot slaaf waren gemaakt, moesten dan ook weer hun vrijheid terugkrijgen en hadden de mogelijkheid om naar hun bezittingen terug te gaan. Na een cyclus van zeven keer zeven jaar brak in het vijftigste jaar het jubeljaar aan. Dit was een jaar waarin de Joden mochten vieren dat zij allen vrij van schulden waren en ze de bezittingen en het land terugkregen wat zij van de HEERE hadden ontvangen bij de inname van het beloofde land. In de Bijbel zijn er echter geen aanwijzingen te vinden waaruit blijkt dat de Joden zich aan deze wetten hebben gehouden. Dat is precies ook wat hier in de tijd van Nehemia dan misgaat.

Exegese

Vers 1-5

Door de noodzakelijke maatregel van Nehemia (zie 4:22) ontstaat er onvrede bij een groot deel van de Joodse bevolking. De vrouwen worden hier naast de mannen genoemd, om de ernst van het probleem te onderstrepen. De onvrede geldt niet tegen de noodzakelijke maatregel van Nehemia, maar tegen een ander deel van de Joodse bevolking. We moeten er vanuit gaan dat het hier gaat om een rijkere groep Joden. Drie problemen worden hier benoemd. (1) Er moeten grote families van eten worden voorzien. Doordat ze het land niet kunnen bewerken, moeten ze het dure eten kopen en dat zorgt voor financiële problemen (5:2). (2) Er zijn mensen die hun bezittingen in ruil voor geld hebben verpand om eten te kunnen kopen. Verondersteld wordt dat zij het hebben verpand aan de rijkere groep Joden (5:3). (3) Om de belastingen over de akkers en de wijngaarden aan de Perzische koning te kunnen betalen hebben mensen geld geleend (5:4). Om de schulden te kunnen betalen heeft de armere bevolkingsgroep hun zonen en dochters als slaven overgegeven aan de rijke Joden. Bij de dochters lijkt er zelfs sprake van te zijn dat zij als tweede vrouw zijn gehuwd (onderworpen). De situatie is uitzichtloos geworden, omdat ze hun schulden niet terug kunnen betalen.

Vers 6-8

Wanneer Nehemia dit onrecht hoort, wordt hij kwaad. Hij bedenkt wat hij moet doen. Hij gaat de discussie aan met de rijke Joden (edelen) en de machthebbers (overheden). Hij verwijt hen dat ze hun eigen volk uitbuiten. Nehemia zegt dit ook in een grotere vergadering tegen hen. Hij wijst hen erop dat de Joden uit de ballingschap weer vrij zijn gekocht. Dat heeft moeite gekocht. Nu worden deze vrijgekochte Joden door hen weer tot slaaf worden gemaakt. De rijken en machthebbers hebben hier geen antwoord op en zwijgen daarom.

Vers 9-11

Nehemia wijst erop dat ze niet goed bezig zijn. Hij doet een beroep op hun geweten. Door op deze wijze met hun volksgenoten om te gaan, wijken ze af van de wet van God. Ze wandelen niet in de vreze Gods. Dat is een kwalijke zaak. Daarnaast zullen de heidenen, de vijanden van de Joden, hen belasteren. De rijken geven de heidenen een reden om te spotten met de Joden en met de God van de Joden. Nehemia eist daarop de bezittingen terug.

Vers 12-13

De rijken zien in dat ze op het verkeerde spoor zitten. Dat bleek al uit hun zwijgen (zie 5:8b). Nu beloven ze tegemoet te komen aan de eis van Nehemia. De priesters worden als vertegenwoordigers van het volk erbij geroepen. Het is niet duidelijk welke rol zij in dit verband spelen. Om zijn woorden kracht bij te zetten, schudt Nehemia daarna zijn mouw (boezem) uit. Zoals hij zijn mouw leegschud, zo mag de HEERE degene leegschudden die zich niet aan zijn woord houdt en doorgaat met de uitbuiting. Heel het volk stemt met een hartelijk amen in met de woorden van Nehemia. De HEERE krijgt de eer en de rijken doen zoals ze hebben beloofd.

Vers 14-16

Hier breekt een nieuw gedeelte aan waarin Nehemia vanuit zijn eigen leven verteld. Ondanks dat het los lijkt te staan van het voorgaande gedeelte, is het een onderstreping van het voorgaande gedeelte. Nehemia laat zien dat hij heeft afgezien van de voorrechten die hij had als landvoogd. Hij had het recht om in de vorm van belasting brood en wijn van de bevolking te eisen voor zichzelf. Voorgaande landvoogden hebben daarmee de bevolking onderdrukt, maar Nehemia heeft dat niet gedaan. Hij deed dit omdat hij God diende (om der vreze Gods). Nehemia is gekomen om de muren van Jeruzalem te herbouwen en niet om grondbezitter in Israël te worden. Daarom heeft hij geen grond gekocht, maar al zijn krachten ingezet voor de herbouw van de muren.

Vers 17-19

Als landvoogd had Nehemia de zorg voor honderdvijftig mensen. We moeten hierbij denken aan adviseurs en hofhouding. Daarnaast kwamen er ook nog weleens gasten uit het buitenland (heidenen). Hiervoor moest elke dag een maaltijd worden bereid. Nehemia somt op wat daarvoor nodig was. Hij benadrukt echter dat ook deze maaltijd niet bekostigd werd vanuit belastinggeld (het brood des landvoogds). Hij zag dat het volk het al zwaar genoeg had. Nehemia sluit af met een gebed tot God om aan hem ten goede te gedenken (vgl. 13:22, 31b). Hij pleit hier op Gods belofte dat God zal belonen die voor Zijn volk zorgen.

Aanwijzingen en antwoorden

Startopdracht

Bespreek concreet waar je in de omgeving armoede tegenkomt. Hou het algemeen, bij opdracht 6 komt een concrete actie. Vergeet stille armoede in en buiten de gemeente niet. Neem dit ook mee als gebedspunt van deze avond.

Opdracht 1

- a. Agur vraagt niet om rijkdom en om voor armoede bewaard te blijven. Hij vraagt slechts of hij mag krijgen wat hij nodig heeft. Mogelijk ziet hij de gevaren van rijkdom. Er klinkt bescheidenheid in door.
- b. Paulus gebruikt armoede en rijkdom hier in de context van menswording van Christus. De Zoon van God verliet de hemel om in de armoede neer te dalen. Door die neerdaling kunnen Zijn kinderen de hemelse goederen deelachtig worden, zeggen de kanttekenaren.

Opdracht 2

- a. Dit is een vraag om tieners aan het denken te zetten. Wat doe je als je geconfronteerd wordt met een bedelaar (=vreemdeling)? Geef als leidinggevende helder weer dat niets doen ook iets is. Bespreek met elkaar de opties: geld geven, boodschappen geven, in gesprek gaan, thuis uitnodigen, een Bijbel geven, uitnodigen voor de zondagse eredienst, vrijwilligersorganisatie van de woonplaats bellen, etc. Geef aan wat je als leidinggevende zelf in zo'n situatie doet. Verbindt de antwoorden met het thema van deze Bijbelstudie.
- b. Bespreek met elkaar wat de Bijbel zegt over het omgaan met armen en vreemdelingen. Geef aan dat de Heere van ons voor (voor)oordeel vraagt, maar een concrete helpende hand.

Stelling

De stelling zal mogelijk niet veel discussie opleveren. Zet het als leidinggevende nog wat aan. Het betekent best wat om in armoede te leven. Wijs terug naar opdracht 2. Laat Bijbelse voorbeelden noemen of voorbeelden uit de kerkgeschiedenis die hierbij passen.

Opdracht 3

- a. De vreemdelingen, weduwe en wezen en de arme volksgenoten.
- b. God zal het zelf voor hen opnemen.
- c. In de christelijke kerk nemen we het, als het goed is, ook op voor de genoemde groepen. Veel wordt in onze tijd op een sociaal vangnet afgewend, maar laat helder zijn dat voor de kerken/christenen hier een belangrijke taak ligt.

Opdracht 4

- a. Dat God ons onderhoudt en regeert.
- b. Het komt uit Gods hand. Het loopt Hem daarom ook niet uit de hand.
- c. Het staat in een opsomming met andere tegenstellingen.
- d. God weet wat wij nodig hebben, beter dan dat wij dat weten. Dan geeft Hij ons ook datgene waarvan wij denken dat het niet nodig hebben. God heeft een er bedoeling mee. Tot ons behoud. Als vermaan/kastijding. Om ons meer met Hem te laten leven.

Opdracht 5

- a. Bedenk concrete acties. Het gaat erom dat jongeren zich bewust worden van de vele mogelijkheden die er zijn.
- b. Werk een concrete actie met de tienerclub uit. Je kunt het zelf net zo groot maken als je wil. Laat vooral helder worden dat christenen een taak hebben als het gaat om armoedebestrijding. Voor de doeners op de vereniging is dit ook een prettige opdracht. Ze kunnen de handen uit de mouwen steken.